O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“MA’QULLANDI”
Namangan davlat pedagogika instituti rektori
_____________ B.Xusanov
«___» _________ 2024-yil

07.00.01 – O‘ZBEKISTON TARIXI IXTISOSLIGI BO‘YICHA DOKTORANTURA VA TAYANCH DOKTORATURAGA KIRUVCHILAR UCHUN MUTAXASSISLIK FANLARIDAN KIRISH IMTIHONI DASTURI VA BAHOLASH MEZONI

Namangan - 2024

ANNOTATSIYA

Mazkur dastur O‘zbekiston Respublikasi Oliy va O‘rta maxsus ta’lim vazirining 2017 - yil 14 - sentyabrdagi “ Vazirlik tasarrufidagi oliy ta’lim va ilmiy tadqiqot muassasalarida oliy malakali ilmiy va ilmiy –pedagog kadrlar tayyorlash rejasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 660 - sonli buyrug‘iga asosan, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasinng 2017 - yil - 22 maydagi “ Oliy o`quv yurtidan keyingi ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora - tadbirlari to‘g‘risida”gi 304 - sonli qarori bilan tasdiqlangan “Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim to‘g‘risida” Nizom talablariga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasi Davlat ta’lim standartiga asoslangan holda, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun talablariga mos ravishda 07.00.01– O‘zbekiston tarixi ixtisosligi bo‘yicha talabgorlar uchun tuzildi.

Tuzuvchilar: t.f.n., dotsent O.R. Topildiyev

Phd B.T. Ataxanov

Taqrizchi: s.f.d., professor T. Fayzullayev

t.f.n., dotsent Z.U. Xaydarov

KIRISH

Ushbu dastur: O'zbekiston tarixi, Tarix o'qitish metodikasi, Yordamchi tarix fanlari, Arxeologiya, Etnologiya, Tarixiy geografiya, Tarixiy toponimika fanlarining fanlarining na'munaviy dasturlari asosida tuzildi.

Dasturning maqsadi – izlanuvchilarni fanni o'qitishdan maqsad talabgorlarni O'zbekiston tarixiga oid bilim ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish.

Dasturning vazifasi – tadqiqotchilarni O'zbekiston tarixiga oid bilimlar bilan qurollantirish; ilmiy jihatdan tarixiy tadqiqot jarayonlanni samarali tashkil etish uchun zarur kunikmalarni egallash; O'zbekiston tarixi fannining o'ziga xos jihatlarini xisobga olgan tarixiy tadqiqotlarning metod va tamoillarini, texnologiyalarni keng doirada qo'llay olishga yo'naltirish, ilmiy faoliyatini amalga oshirishda ijodiy va metodik savodxonlikka tayyorlashni shakllantirishdan iborat. Fan bo'yicha talabgorlarni bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar.

Dastur bo'yicha talabgorlarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar: :

"O'zbekiston tarixi"ni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

- O'zbekiston tarixi fanining predmeti, maqsad va vazifalari; ta'lim sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari va strategiyasi; tarixga oid fanlarning mazmuni va ilmiy asoslari, uning kategoriya va tamoyillari; ilmiy tadqiqotni tashkil etish shakllari va metodlariga qo'yilayotgan zamonaviy talablar; O'zbekiston tarixi fanining tasnifi va asosiy jihatlari; O'zbekiston tarixi fanini o'rganish uchun asos bo'lgan tamoyillar; tarix tadqiqotlarni tashkil etish qonuniyatlari, tamoyillariga qo'yiladigan talablar haqida **tasavvurga ega bo'lishi;**

- O'zbekiston tarixi fanining mazmunini tanlab olish tamoyil va mezonlarini; ilmiy tadqiqotni rasmiylashtirishning me'yoriy hujjatlarini;

O'zbekistonda yashayotgan xalqlarning eng qadimgi zamondan to hozirgi kunga qadar bosib o'tgan sharafli va murakkab yo'li, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy-ma'naviy hayoti sahifalarini yoritishni tashkil qilishni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

- Vatanimiz tarixining dolzarb masalalarini xaqqoniy o'rganish va bu sohada erishilgan eng so'ngi ilmiy yutuqlarni bilish va **ko'nikmalariga ega bo'lishi;** Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan gumanitar va ijtimoiy-iqtisodiy (falsafa (etika, estetika, mantiq)), matematik va tabiiy (yosh fiziologiyasi va gigiena), umum kasbiy (pedagogika nazariyasi, pedagogika fanlarini o 'qitish metodikasi, pedagogik mahorat) fanlari bilan o 'zaro aloqada olib boriladi.

BAHOLASH MEZONI

Mazkur o'quv dasturi asosida fanlaridan tuzilgan variantlar savollariga og'zaki javob qaytarish tarzida amalga oshiriladi.

Dastur savollari O'zbekiston tarixi fanining eng dolzarb muammolari bilan uning muhim tarmog'i bo'lgan: O'zbekiston tarixi, Tarix o'qitish metodikasi, Yordamchi tarix fanlari, Arxeologiya, Etnologiya, Tarixiy geografiya, Tarixiy toponimika fanlarining ma'lumotlari asosida tuzildi.

Har bir variantda 4 tadan savol bo‘lib, javoblar “0” baldan “100” balgacha baholanadi.

Variantdagi har bir savol uchun maksimal 25 ball belgilangan.

Variantdagi har bir savolga yozilgan javoblarning mazmuniga qarab, ularga quyidagicha miqdorda ballar belgilanadi:

1. Mazkur savolning mazmuni to‘liq va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti bilan bog‘liq xolda yoritilgan bo‘lsa, 22– 25 balgacha qo‘yiladi.

2. Mazkur savolning mazmuni yaxshi yoritilgan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan foydalanilgan bo‘lsa, 18 - 20 balgacha qo‘yiladi.

3. Mazkur savolning mazmuni o‘rtacha yoritilgan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan kamroq foydalanilgan bo‘lsa, 14 – 16 balgacha qo‘yiladi.

4. Mazkur savolning mazmuni talab darajasida yoritilmagan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan foydalanilmagan bo‘lsa, 0-13 balgacha qo‘yiladi.

DASTUR MAZMUNI

O‘zbekiston tarixining fan sifatidagi o‘rni. Uning predmeti va o‘rganish obyekti. O‘zbekiston tarixini o‘rganishning metodologik tamoyillari, uning jahon tarixi bilan bog‘liqligi. Tarixni o‘rganishda insonparvarlik, vatanparvarlik, milliy istiqlol g‘oyasiga asoslanish tamoyillari.

O‘zbekiston umumjahon sivilizatsiyasi o‘choqlaridan biri. O‘zbekiston tarixining har tomonlama yetuk, milliy istiqlol g‘oyasi bilan ko‘rollangan insonlarni tarbiyalashdagi ahamiyati. Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning makonlari. Odamzod paydo bo‘lishi masalasining fanda o‘rganilishi. Eng qadimgi odamlarning turmush tarzi, mashg‘ulotlari. Ibtidoiy jamiyatning davrlari. Paleolit davri va uning o‘zlashtirilishi. Urug‘chilik jamoasi - ona urug‘i jamoasining shakllanishi va uning taraqqiyoti. Mezolit davri makonlari. O‘q yoyning ixtiro qilinishi. Neolit davri yodgorliklari. Mehnatning dastlabki yirik taqsimoti, chorvachilik va dehqonchilikning shakllanishi. Neolit davrida hunarmandchilik sohalarining rivojlanishi. Eneolit davri. Sarazm va Zamonbobo madaniyati. Bronza davrining xususiyatlari va asosiy yodgorliklari. Bronza davrida hozirgi O‘zbekiston hududlarida o‘troq dehqonchilik va ixtisoslashgan hunarmandchilik. Patriarxal va ota urug‘i munosabatlarining yuzaga kelishi. Ibtidoiy tasviriy san’atning paydo bo‘lishi. Davlatchilik tushunchasi. Jahonda ilk davlatlar paydo bo‘lishining asosiy omillari. «Avesto» kitobida qadimiy davlatchilik tariximizga oid ma’lumotlar. O‘lkamiz hududlarida dastlabki shaharsozlik madaniyatining shakllanishi. Qadimgi Baqtriya, uning o‘zbek davlatchiligining shakllantirishdagi o‘rni. Qadimgi Baqtriya davlatining ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti. Qadimgi Xorazm haqidagi yozma va arxeologik ma’lumotlar. Qadimgi So‘g‘diyonaning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti. Ahamoniylar davlatining paydo bo‘lishi va ularning O‘rta Osiyo davlatlarini

bosib olishi. Mahalliy aholining Ahamoniylar bosqinchiligiga qarshi ozodlik uchun kurashi. Ahmoniylar davrida O‘rta Osiyodagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot. Yunon-Makedon qo‘shinlarining Iskandar Zulqarnayn boshchiligida O‘rta Osiyoga yurishi. Spitamen boshliq xalqqasoskorlarining jasoratlari. «Avesto» – zardushtiylik dinining muqaddas kitobi. Navro‘z bayramining shakllanishi. Iskandar imperiyasining parchalanishi. Salavkiylar sulolasi. Baqtriya davlatining yunonlar boshqaruvi davridagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti. Ellinizm madaniyatining o‘ziga xos xususiyatlari va uning Markaziy Osiyoga yoyilishi. Farg‘ona vodiysida ilk davlat tuzilmasining shakllanishi. Dovan davlati. Kushonlar sulolasining siyosiy hokimiyatni egallashi. Qang‘ davlatining paydo bo‘lishi va uning o‘zbek davlatchiligitarixida tutgan o‘rni. Kushonlar davrida mamlakatimizning siyosiy va iqtisodiy hayoti. Kushonlar davrida madaniy hayot. Urug‘, qabila, elat, xalq va millat tushunchalari. Parfiya davlatining ijtimoiy iqtisodiy hayoti, Turon zaminida turkiy qavmlarning azaliy etnos ekanligi. Hozirgi o‘zbek xalkining etnik asosini tashkil qilgan qabila, ellatlar. Chet ellik bosqinchilar mamlakatimiz tub joy aholisi irsiyatini o‘zgartira olmaganligi. Ilk o‘rta asrlardagi etnik - madaniy jarayonlar. Turkiy elatlar va eroniy tilli aholi o‘rtasidagi etnik va madaniy munosabatlar. O‘zbekiston hududlarida to‘rkiy til va etnik ustunlik vaziyatining yuzaga kela boshlashi. IX-XII asrlarda qarluqlar, o‘g‘uzlar, qipchokqar, chig‘illar va boshqa turkiy qavmlarning o‘zbek xalqining etnik shakllanishidagi o‘rni. Eski o‘zbek tiliga asos bo‘lgan qarluq-chig‘il lahjasining rivojlanishi va yozma adabiy til darajasiga ko‘tarilishi. Yusuf Xos Xojibning «Kutadg‘u bilig», Mahmud Koshg‘ariyning «Devoni lug‘otit turk», Xo‘ja Ahmad Yassaviyning «Hikmatlar» asarlarining ahamiyati. Xorazm Ma’mun Akademiyasi va uning faoliyati, XV asr oxiri - XVI asrlarda O‘rta Osiyoga Dashti Qipchoq elatlarining kirib kelishi, «O‘zbek» atamasining kelib chiqishi. Sovet istibdodi davrida O‘rta Osiyoda «milliy davlat» chegaralashining o‘tkazilishi va uning oqibatlari. O‘zbekistonning milliy mustaqillik davridagi etnik holati va bu sohadagi ijobiy o‘zgarishlar. Eng qadimgi davrlarda paydo bo‘lgan millatlararo yo‘llar. Buyuk ipak yo‘lining shakllanish jarayoni. Ipak yo‘lining rivojlanishida Samarqandning tutgan o‘rni. Buyuk ipak yo‘li tarmoklari. Turk xoqonligi davrida «Buyuk ipak yo‘li» ning ahamiyati. Buyuk ipak yo‘li ustidan nazorat o‘rnatish uchun hukmdorlar o‘rtasidagi kurashlar. Ipak yo‘li mamlakatlararo siyosiy, diplomatik, madaniy, diniy aloqalarni ta’minlovchi omil sifatida. Amir Temur davrida Buyuk ipak yo‘lining qayta tiklanishi va rivojlanishi. Ipak yo‘li Sharq bilan G‘arbni bog’lovchi halqa sifatida. Jahondagi buyuk geografik kashfiyotlar natijasida Buyuk ipak yo‘li mavkeining pasayishi. YUNESKO rahnamoligida «Buyuk ipak yo‘li» dasturining tuzilishi va uni amalga oshirishda O‘zbekistonning ishtiroki. «Yevropa - Kavkaz - Osiyo» transport yo‘lagi - TRASEKAni barpo etish masalasi. Eftaliylar davlatining shakllanishi, uning

hududiy o‘rni. Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot. Mazdak xarakatining paydo bo‘lishi va uning asosiy g‘oyalari. To‘rk 5hoqonligi hukronligi davrida O‘rta Osiyo. Turk xoqonligi davrida mamlakatni idora etish usuli. Mamlakatdagi iqtisodiy va madaniy hayot. Arab xalifaligining paydo bo‘lishi va uning boskinchilik yurishlari. Yurtimizning arablar tomonidan istilo qilinishi. Islom dinining yurtimizga yoyilishi. Arab hukmdorlarining Markaziy Osiyoda yuritgan siyosati. Mukanna kuzgoloni va uning tarixiy axamiyati. IX asr boshlarida Movarounnaxrning siyosiy axvoli. Toxiriylar davlati. Somoniylar davlatining tashkil topishi va boshqaruv tizimi. Somoniylar davlatida yer-suv munosabatlari va soliq siyosati. Ismoil Somoniy islohotlari. Qoraxoniylar davlatining tashkil topishi va ularning somoniylarga karashli viloyatlarni bosib olishi. Qoraxoniylardavlatidagi boshqaruv usuli na ijtimoiy-iqtisodiy hayot. G‘aznaviylar davlatining tashkil topishi, uning ichki va tashqi siyosati. Saljuqiylar davlatining yuksalishi. Xorazmshoxlar davlatining yuksalishi. Xorazmshohlar davlatining boshqaruv tizimi, ijtimoiyiqtisodiy hayoti. IX-XII asrlarda moddiy va ma’naviy madaniyatning yuksalishini ta’minlagan shart-sharoitlar. IX-XII asrlarda ilm-fan ravnaqi. Al Xorazmiy, Al Fargoniy, Farobiy, Narshaxiy, Ibn Sino, Beruniy, Rudakiy va boshqa buyuk ajdodlarimiz ijodi. Islom dinining davlat tayanchiga aylanishi. IX-XII asrlarda turkiy va forsiy adabiyot. IXXII asrlarda moddiy madaniyat. IX-XII asrlarda O‘rta Osiyo tarixida tasavvuf ta’limoti va uning o‘rni. Mo‘g‘ullar hujumi arafasida xorazmshoxdar davlatidagi vaziyat. Chingizxon va Muhammad Xorazmshoh o‘rtasidagi elchilik munosabatlari. Chingizxon boshchiligidagi mo’g’ullarning Movarounnahrga yurishi. O‘tror fojiasi va mo‘g‘ullarning Markaziy Osiyoga harbiy yurishlari. Temur Malik va Jaloliddin Manguberdi jasorati. Mo‘g‘ullarning Buxoro va Samarqandni bosib olishi. Urganch qamali. Xorazmshoh qo‘shinlarining maglubiyati, uning sabablari. Mo‘g‘ullar istilosining dahshatli okibatlari. Chig‘atoy ulusining tashkil topishi va undagi boshqaruv tartibi. Mahmud Tarobiy qo‘zg’oloni, uning tarixiy ahamiyati. Kebekxonning ma’muriy va pul islohotlari. Chig‘atoy ulusining parokandalikka uchrashi. Chig‘atoy ulusida madaniy hayot, XIV asr o‘rtalarida Movarounnahrdagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat. Amir Temurning siyosiy kurash maydoniga kirib kelishi. Amir Temur hokimiyatining o‘rnatilishi. Samarqand - Temur davlatining poytaxti. Amir Temo‘rning harbiy yurishlari. Qo‘shinning tuzilishi, Amir Temur - buyuk davlat arbobi, mashxur sarkarda. «Temur tuzuklari» va uning ahhamiyati. Amir Temur davrida saltanatni boshqarish tizimi. Amir Temur vafotidan keyin imperiyaning parchalanishi. Temuriylar davrida xo‘jalik va madaniy hayot.

Movarounnahrda Shohruhmirzo va Ulug‘bek hukmronligi. Buyuk ipak yo‘li ahamiyatining oshib borishi. Soliq siyosati, tovar – pul munosabatlari. Ulug‘bek akademiyasi. XV asrning ikkinchi yarmida Temuriylar o‘rtasidagi ichki

kurashlarning avj olishi. Alisher Navoiyning siyosiy va adabiy faoliyati. Temuriylar hokimiyatining inqirozga yuz tutishi, uning sabablari. Muhammad Shayboniyxonning Movarounnahrga yurishlari va shayboniylar sulolasi hokimiyatining urnatilishi. Bobur buyuk davlat arbobi va uning olim sifatida jahon tarixidagi tutgan oʻrni. «Boburnoma» asari. Shayboniylar davlatida boshqaruv tizimi, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot. Buxora xoni Abdullaxon II ning mamlakatni birlashtirish va markazlashgan kuchli hokimiyatni tiklash uchun olib borgan urushlari, uning pul islohotlari, yer-suv munosatlari, suvni tejash toʻgʻrisidagi qonunlari. Buxoro xonligining tashkil topishi. Buxoro xonligi - Ashtarxoniylar sulolasi davrida. Mangitlar davrida Buxoro amirligining ijtimoiy va davlat tuzumi, yer-suv munosabatlari, soliq siyosati, sharq mamlakatlari bilan savdo aloqalari. Madaniy hayot. Xiva xonligining tashkil topishi va undagi ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy hayot. Xiva xonligining Rossiya bilan aloqaalari. Qoʻqon xonligining tashkil topishi. Qoʻqon xonligining ijtimoiy siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayoti. Oʻrta Osiyo xonliklarining ilgʻor Yevropa mamlakatlaridan ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va texnika jihatidan orqada qolishi, uning sabablari. Oʻrta Osiyo xonliklaridagi siyosiy parokandalik, oʻzaro nizo va besamar urushlar. XIX asr oʻrtalarida oʻzbek xonliklarining ijtimoiy siyosiy ahvoli va oʻzaro munosabatlari. Oʻrta Osiyo masalasida Angliya bilan Rossiya oʻrtasida raqobat. Chorizmning Markaziy Osiyoni bosib olish uchun harbiy yurishlari. Kaufmanning Buxoroga yurishi Samarqandning zabt etilishi. Kaufmanning Xiva xonligiga bosqinchilik yurishi. Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya imperiyasi protektoratiga aylantirilishi. Rossiya imperiyasi tomonidan Qoʻqon xonligining bosib olinishi va tugatilishi. Imperiyaning o’lkamizdagi mustamlakachilik siyosati. Mustamlaka boshqaruv tizimining urnatilishi. Rossiya imperiyasining Turkistonda iqtisodiy hukmronlikni urnatish tadbirlari, temiryoʻllar qurilishi va undan koʻzlangan maqsad. Rossiyaning Turkistonda mustamlakachilikni kuchaytirishiga karatilgan madaniy va ma’rifiy siyosati. Turkiston xalqlarining Rossiya imperiyasi mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy ozodlik harakatining boshlanishi, uning bosqichlari. XX asr boshlarida Turkistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti. Turkistonda jadidlar hharakatining yuzaga kelishi, uning bosqichlari, atoqli rahbarlari, M. Behbudiy, Choʻlpon, Usmon Nosir, Fitrat va ularning gʻoyalari, jadid maktablarining ochilishi, rus – tuzem maktablari, xayriya jamgʻarmalari, teatrlar, “Padarkush” dramasi. Birinchi jahon urushining ulka hayotiga salbiy ta’siri. 1916 yilgi xalq qoʻzgʻoloni va uning xususiyati. Rossiyada 1917 yil fevral burjua - demokratik inqilobi, uning oʻlkamizga ta’siri. «Shuroy Islomiya», «Shuroy Ulamo» tashkilotlarining tuzilishi va ularning faoliyati. Turkistonda Ishchi va Askar deputatlari soveti va musulmon mehnatkashlari shoʻrosining tuzilishi. Turkistonda sovetlar hokimiyatining urnatilishi.

O‘lka musulmonlarining favqulodda IV qurultoyi. Turkiston muxtoriyatining tashkil etilishi. Sovetlar hokimiyatining iqtisodiy tadbirlari va uning oqibatlari. Farg‘ona vodiysida qarshilik kursatish harakatining boshlanishi, uning mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, bosqichlari. Turkiston ASSRning tuzilishi. «Harbiy kommunizm» siyosati. 1917-1920 yillarda Xiva xonligida ijtimoiyiqtisodiy, siyosiy vaziyat. Xiva xonligining ag‘darilishi. Xorazm XalqSovet respublikasining tuzilishi. 1917-1920 yillarda Buxoro amirligida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy ahvol. Qizil armiyaning Buxoroga hujumi. «Buxoro Xalq Sovet respublikasi»ning tashkil topishi. Buxoro va Xivada sovetlar istibdodiga qarshi qurolli harakatlar. 1917-1924 yillarda Turkistonda madaniy hayot. XX asrning 20- yillarida ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyat. Milliy-xududiy chegaralanishning o’tkazilishi. O‘zbekiston SSRning tashkil topishi. Qoraqalpog‘iston muxtor jumhuriyatining tashkil topishi. O‘zbekistonda sanoatlashtirishi siyosati. Paxta mustaqilligiga erishish uchun kurash va uning oqibatlari. Qishloq xo‘jaligini jamoalashtirish siyosati va uning og‘ir oqibatlari. Quloqlashtirish siyosati va uning mudhish natijalari. XX asrning 50-60 yillarida suv inshootlarining qurilishi va bunda o‘zbek xalqining mehnat jasorati. Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda O‘zbekistonning iqtisodiy hayoti. Urushdan keyingi yillarda O‘zbekiston iqtisodiyotini boshqarish sohasidagi xatolar. XX asrning 50-70 yillarida o‘tkazilgan iqtisodiy islohotlar, ularning samarasizligi. XX asrning 70-80 yillarida O‘zbekiston iqtisodiyotidagi tangliklar va nuqsonlar. Paxta yakkahokimligining oqibatlari ekologik holatning buzilishi. Orol fojeasi. XX asrning 50-80 yillarda O‘zbekistondaijtimoiy hayot. Madaniy inqilob tushunchasi, uning mohiyati. XX asrning 20-30 yillarida O‘zbekistonda madaniy hayot. «Hujum» harakati va uning mohiyati. XX asrning 40-80 yillarda Respublikaning madaniy hayoti. Ikkinchi jahon urushidan so‘ng Qoraqalpog‘istonning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. SSSRda ma’muriy-buyruqbozlik, totalitar tuzumining qaror topishi. Siyosiy qatag‘on, uning bosqichlari va og‘ir oqibatlari. Mustabid sovet tuzumi tomonidan o‘zbek ziyolilarining quvg‘in etilishi. Stalin vafotidan keyin shaxsga sig‘inish oqibatlarini tugatish sohasida O‘zbekistonda amalga oshirilgan tadbirlar, uning barbod bo‘lishi. Ikkinchi jahon urushining boshlanishi. O‘zbekistonning urush girdobiga tortilishi. O‘zbekiston moddiy va ma’naviy kuchlarining fashizmga qarshi urushga safarbar etilishi. SSSRning G‘arbiy viloyatlaridan sanoat korxonalari, o‘quv va ilm maskanlari, madaniyat muassasalarini, qochoqlarning ko‘chirib keltirilishi. Urush yillarida O‘zbekiston sanoati va qishloq xo‘jaligi. Urush yillarida O‘zbekiston fan va madaniyati. O‘zbekistonlik jangchilarning frontda ko‘rsatgan jasoratlari. Urush yillarida qrim-tatarlar, mesxeti turklari, chechenlar, qorachoylar va boshqa xalqlarning o‘z vatanidan badarg‘a qilinishi. Fashizmni tor-mor etishda O‘zbekistonning munosib o‘rni. O‘zbekistonda Xotira va Qadrlash kuni, uning mohiyati va ahamiyati. XX asrning 80-yillari o‘rtalarida SSSRning ijtimoiy-siyosiy,

iqtisodiy, ma’naviy hayotida inqirozli vaziyatning yanada keskinlashuvi,mamlakat iqtisodiyotining ekstensiv rivojlanishi, suv inshootlarining qurilishi, paxta maydonlarining ko‘payishi, paxta yakkahokimligining qaror topishi, ekologik vaziyatning yomonlashuvi, Orol fojeasi. «Qayta qurish» konsepsiyasining cheklanganligi, qiyinchiliklari va ziddiyatlari. «Qayta qurish» yillarida O‘zbekistonda ijtimoiysiyosiy hayot. «Qayta qurish» yillarida iqtisodiyotni isloh qilinishining muvaffakiyatsizlikka uchrashi, uning sabablari. O‘zbekistonda Prezidentlik lavozimining ta’sis etilishi. O‘zbekiston Respublikasining «Davlat tili haqida»gi qonunnini qabul qilinishi. 1991 yil avgust voqealari, SSSRning tanazzulga yuz tutishi. O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining e’lon qilinishi va uning tarixiy ahamiyati. Umumxalk saylovida I.A.Karimovning O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti etib saylanishi. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda amalga oshirilgan siyosiy islohotlar. O‘zbekistonda qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati tarmoqlarining shakllanishi. Mustaqillik sharoitida O‘zbekiston Parlamenti. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining qonunchilik palatasi va uning vazifalari. O‘zbekistonda mahalliy davlat hokimiyati organlarining shakllanishi. Ikki palatali parlament tuzish to‘g‘risidagi O‘zbekiston referendumi. O‘zbekistonda sud hokimiyati islohotlari. O‘zbekistonda Vazirlar mahkamasining ijro etuvchi hokimiyatning muhim bo‘g‘ini sifatidagi o‘rni. O‘zbekistonda fuqarolik jamiyati asoslarining yaratilishi. O‘zbekistonda o‘zini-o‘zi boshqaruv organlarining tashkil etilishi. O‘zbekistonda demokratik jamiyatga xos saylov tizimining barpo etilishi. O‘zbekistonda ko‘ppartiyaviylikning qaror topishi. Mustaqillik davrida O‘zbekistonda ommaviy axborot vositalari. O‘zbekiston Respublikasining bozor munosabatlarini shakllantirish yo‘li «o‘zbek modeli». O‘zbekistonda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlarning strategiyasi, ustuvor yunalishlari, bosqichlari. O‘zbekistonda davlatmulkini xususiylashtirish mexanizmining yaratilishi, O‘zbekistonda ko‘p ukladli iqtisodiyotning barpo etilishi. O‘zbekistonda bozor infratuzilmasining shakllanishi. O‘zbekistonda qo‘shma korxonalarning tashkil topishi va ularning faoliyati. Mustaqillik davrida O‘zbekistonda konchilikni rivojlanishi. O‘zbekistonning zamonaviy avtomobil ishlab chiqaruvchi mamlakatlar qatoriga qo‘shilishi. O‘zbekiston iqtisodiyotida qishloq xo‘jaligining o‘rni va imkoniyatlari. O‘zbekistonda milliy valyuta - so‘mning muomalaga kiritilishi. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda iqtisodiy barqarorlikning ta’minlanishi va taraqqiyot ko‘rsatgichlarining ahamiyati. Bozor iqtisodiyotiga o‘tish davrida O‘zbekistonning kuchli ijtimoiy siyosati. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ma’naviy hayot. O‘zbekistonda diniy qadriyatlar va islom ma’naviyatining tiklanishi. Toshkent shahri «Islom madaniyati poytaxti». Jahon sivilizatsiyasi tarixida Samarqandning tutgan o‘rni. O‘zbekiston Respublikasida davlat va dinning o‘zaro munosabati, uning asosiy tamoyillari. O‘zbekistonning

milliy istiqlol g‘oyasi, uning aholi ongiga singdirish zarurati. O‘zbekiston Respublikasida «Ta’lim to‘g‘risida»gi qonunlarning qabul qilinishi. O‘zbekiston Respublikasida fanning rivojlanishi, intellektual salohiyatning o‘sishi. Samarqand: kecha, bugun, ertaga. O‘zbekiston Respublikasida aholi sog‘ligini saqlash tizimi. XXI asr bo‘sag‘asida dunyo. Xalqaro vaziyat va kuchlar nisbatining tubdan o‘zgarishi. O‘zbekistonning jug‘rofiy-siyosiy imkoniyatlari. O‘zbekistonda tinchliksevar mustaqil tashqi siyosat asoslarining ishlab chiqilishi, uning tamoyillari. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatiga qo‘shilishi. O‘zbekistonning MDH bilan ko‘p tomonlama va ikki tomonlama aloqalari. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatidagi o’rni va xorijiy mamlakatlar bilan hamkorligi. O‘zbekistonning Shanxay hamkorlik tashkilotida tutgan o‘rni. Xalqaro terrorizmga qarshi kurashda O‘zbekistonning tutgan o‘rni. O’zbekistonning Afg’onistondagi vaziyatni yaxshilash bobidagi tashabbuslari va ularning ahamiyati. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojatnomasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev tomonidan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni yanada jadallashtirilishi. 2017-2021 yillarga mo‘ljallangan O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish “Harakatlar strategiyasi”. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning BMT ning 72-sessiyasidagi ma’ruzasi. “2021 yil – Yoshlarni qo’llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili”. Yangilanayotgan O’zbekiston: milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari. Keyingi yillarda mamlakatimiz ijtimoiyiqtisodiy hayotida sodir bo‘layotgan muhim islohotlar vao‘zgarishlar. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning “2022-2026 yillarga mo’ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g’risidagi” Farmoni. Shavkat Mirziyoyev 11-sentabrdagi “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi farmoni, uning asosiy g‘oyalari, yo‘nalishlari va maqsadlarini tushuntirib, izohlab berish lozim.

KIRISH IMTIHONI SAVOLNOMASI

1. O‘zbekiston tarixining fan sifatidagi o‘rni. Uning predmeti va o‘rganish obyekti.
2. O‘zbekiston tarixini o‘rganishning metodologik tamoyillari, uning jahon tarixi bilan bog‘liqligi.
3. Tarixni o‘rganishda insonparvarlik, vatanparvarlik, milliy istiqlol g‘oyasiga asoslanish tamoyillari.
4. O‘zbekiston umumjahon sivilizatsiyasi o‘choqlaridan biri.
5. Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning makonlari.
6. Odamzod paydo bo‘lishi masalasining fanda o‘rganilishi. Eng qadimgi odamlarning turmush tarzi, mashg‘ulotlari.
7. Ibtidoiy jamiyatning davrlari. Paleolit davri va uning o‘zlashtirilishi.
8. Urug‘chilik jamoasi - ona urug‘i jamoasining shakllanishi va uning taraqqiyoti.

9. Mezolit davri makonlari. O‘q yoyning ixtiro qilinishi.
10. Neolit davri yodgorliklari. Mehnatning dastlabki yirik taqsimoti, chorvachilik va dehqonchilikning shakllanishi. Neolit davrida hunarmandchilik sohalarining rivojlanishi.
11. Eneolit davri. Sarazm va Zamonbobo madaniyati. Bronza davrining xususiyatlari va asosiy yodgorliklari. Bronza davrida hozirgi O‘zbekiston hududlarida o‘troq dehqonchilik va ixtisoslashgan hunarmandchilik. Patriarxal va ota urug‘i munosabatlarining yuzaga kelishi.
12. Ibtidoiy tasviriy san’atning paydo bo‘lishi.
13. Davlatchilik tushunchasi. Jahonda ilk davlatlar paydo bo‘lishining asosiy omillari. «Avesto» kitobida qadimiy davlatchilik tariximizga oid ma’lumotlar.
14. O‘lkamiz hududlarida dastlabki shaharsozlik madaniyatining shakllanishi. Qadimgi Baqtriya, uning o‘zbek davlatchiligining shakllantirishdagi o‘rni. Qadimgi Baqtriya davlatining ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti.
15. Qadimgi Xorazm haqidagi yozma va arxeologik ma’lumotlar.
16. Qadimgi So‘g‘diyonaning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti.
17. Ahamoniylar davlatining paydo bo‘lishi va ularning O‘rta Osiyo davlatlarini bosib olishi. Mahalliy aholining Ahamoniylar bosqinchiligiga qarshi ozodlik uchun kurashi. Ahmoniylar davrida O‘rta Osiyodagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot.
18. Yunon-Makedon qo‘shinlarining Iskandar Zulqarnayn boshchiligida O‘rta Osiyoga yurishi. Spitamen boshliq xalq qasoskorlarining jasoratlari.
19. «Avesto» − zardushtiylik dinining muqaddas kitobi. Navro‘z bayramining shakllanishi.
20. Iskandar imperiyasining parchalanishi. Salavkiylar sulolasi.
21. Baqtriya davlatining yunonlar boshqaruvi davridagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti. Ellinizm madaniyatining o‘ziga xos xususiyatlari va uning Markaziy Osiyoga yoyilishi.
22. Farg‘ona vodiysida ilk davlat tuzilmasining shakllanishi. Dovan davlati.
23. Kushonlar sulolasining siyosiy hokimiyatni egallashi. Kushonlar davrida mamlakatimizning siyosiy va iqtisodiy hayoti. Kushonlar davrida madaniy hayot.
24. Qang‘ davlatining paydo bo‘lishi va uning o‘zbek davlatchiligitarixida tutgan o‘rni.
25. Urug‘, qabila, elat, xalq va millat tushunchalari. Turon zaminida turkiy qavmlarning azaliy etnos ekanligi. Hozirgi o‘zbek xalkining etnik asosini tashkil qilgan qabila, ellatlar.
26. Ilk o‘rta asrlardagi etnik - madaniy jarayonlar. Turkiy elatlar va eroniy tilli aholi o‘rtasidagi etnik va madaniy munosabatlar.

27. O‘zbekiston hududlarida turkiy til va etnik ustunlik vaziyatining yuzaga kela boshlashi. IX-XII asrlarda qarluqlar, o‘g‘uzlar, qipchokqar, chig‘illar va boshqa turkiy qavmlarning o‘zbek xalqining etnik shakllanishidagi o‘rni.
28. Eski o‘zbek tiliga asos bo‘lgan qarluq-chig‘il lahjasining rivojlanishi va yozma adabiy til darajasiga ko‘tarilishi.
29. Yusuf Xos Xojibning «Kutadg‘u bilig», Mahmud Koshg‘ariyning «Devoni lug‘otit turk», Xo‘ja Ahmad Yassaviyning «Hikmatlar» asarlarining ahamiyati.
30. Xorazm Ma’mun Akademiyasi va uning faoliyati,
31. XV asr oxiri - XVI asrlarda O‘rta Osiyoga Dashti Qipchoq elatlarining kirib kelishi, «O‘zbek» atamasining kelib chiqishi.
32. Sovet istibdodi davrida O‘rta Osiyoda «milliy davlat» chegaralashining o‘tkazilishi va uning oqibatlari.
33. O‘zbekistonning milliy mustaqillik davridagi etnik holati va bu sohadagi ijobiy o‘zgarishlar.
34. Buyuk ipak yo‘lining shakllanish jarayoni. Ipak yo‘lining rivojlanishida Samarqandning tutgan o‘rni. Buyuk ipak yo‘li tarmoqlari. Turk xoqonligi davrida «Buyuk ipak yo‘li» ning ahamiyati.
35. Buyuk ipak yo‘li ustidan nazorat o‘rnatish uchun hukmdorlar o‘rtasidagi kurashlar. Ipak yo‘li mamlakatlararo siyosiy, diplomatik, madaniy, diniy aloqalarni ta’minlovchi omil sifatida.
36. Amir Temur davrida Buyuk ipak yo‘lining qayta tiklanishi va rivojlanishi. Ipak yo‘li Sharq bilan G‘arbni bog’lovchi halqa sifatida.
37. YUNESKO rahnamoligida «Buyuk ipak yo‘li» dasturining tuzilishi va uni amalga oshirishda O‘zbekistonning ishtiroki. «Yevropa - Kavkaz - Osiyo» transport yo‘lagi - TRASEKAni barpo etish masalasi.
38. Eftaliylar davlatining shakllanishi, uning hududiy o‘rni. Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.
39. Mazdak xarakatining paydo bo‘lishi va uning asosiy g‘oyalari. Turk hoqonligi hukmronligi davrida O‘rta Osiyo. Turk xoqonligi davrida mamlakatni idora etish usuli. Mamlakatdagi iqtisodiy va madaniy hayot.
40. Arab xalifaligining paydo bo‘lishi va uning bosqinchilik yurishlari. Yurtimizning arablar tomonidan istilo qilinishi. Islom dinining yurtimizga yoyilishi.
41. Arab hukmdorlarining Markaziy Osiyoda yuritgan siyosati. Muqanna qo’zgoloni va uning tarixiy axamiyati.
42. IX asr boshlarida Movarounnaxrning siyosiy ahvoli. Toxiriylar davlati.
43. Somoniylar davlatining tashkil topishi va boshqaruv tizimi. Somoniylar davlatida yer-suv munosabatlari va soliq siyosati. Ismoil Somoniy islohotlari.

44. Qoraxoniylar davlatining tashkil topishi va ularning somoniylarga karashli viloyatlarni bosib olishi. Qoraxoniylardavlatidagi boshqaruv usuli na ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
45. G'aznaviylar davlatining tashkil topishi, uning ichki va tashqi siyosati.
46. Saljuqiylar davlatining yuksalishi.
47. Xorazmshoxlar davlatining yuksalishi. Xorazmshohlar davlatining boshqaruv tizimi, ijtimoiyiqtisodiy hayoti.
48. IX-XII asrlarda moddiy va ma'naviy madaniyatning yuksalishini ta'minlagan shart-sharoitlar. IX-XII asrlarda ilm-fan ravnaqi. Al Xorazmiy, Al Fargoniy, Farobiy, Narshaxiy, Ibn Sino, Beruniy, Rudakiy va boshqa buyuk ajdodlarimiz ijodi.
49. Islom dinining davlat tayanchiga aylanishi. IX-XII asrlarda turkiy va forsiy adabiyot. IX-XII asrlarda moddiy madaniyat. IX-XII asrlarda O'rta Osiyo tarixida tasavvuf ta'limoti va uning o'rni.
50. Mo'g'ullar hujumi arafasida xorazmshoxdar davlatidagi vaziyat. Chingizxon va Muhammad Xorazmshoh o'rtasidagi elchilik munosabatlari.
51. Chingizxon boshchiligidagi mo'g'ullarning Movarounnahrga yurishi. O'tror fojiasi va mo'g'ullarning Markaziy Osiyoga harbiy yurishlari. Temur Malik va Jaloliddin Manguberdi jasorati. Mo'g'ullarning Buxoro va Samarqandni bosib olishi. Urganch qamali. Xorazmshoh qo'shinlarining maglubiyati, uning sabablari.
52. Mo'g'ullar istilosining dahshatli oqibatlari. Chig'atoy ulusining tashkil topishi va undagi boshqaruv tartibi. Mahmud Tarobiy qo'zg'oloni, uning tarixiy ahamiyati. Kebekxonning ma'muriy va pul islohotlari. Chig'atoy ulusining parokandalikka uchrashi.
53. Amir Temurning siyosiy kurash maydoniga kirib kelishi. Amir Temur hokimiyatining o'rnatilishi. Samarqand - Temur davlatining poytaxti.
54. Amir Temo'rning harbiy yurishlari. Qo'shinning tuzilishi, Amir Temur - buyuk davlat arbobi, mashxur sarkarda.
55. Temur tuzuklari» va uning ahhamiyati. Amir Temur davrida saltanatni boshqarish tizimi. Amir Temur vafotidan keyin imperiyaning parchalanishi. Temuriylar davrida xo'jalik va madaniy hayot.
56. Movarounnahrda Shohruhmirzo va Ulug'bek hukmronligi. Ulug'bek akademiyasi.
57. XV asrning ikkinchi yarmida Temuriylar o'rtasidagi ichki kurashlarning avj olishi. Temuriylar hokimiyatining inqirozga yuz tutishi, uning sabablari.
58. Muhammad Shayboniyxonning Movarounnahrga yurishlari va shayboniylar sulolasi hokimiyatining o'rnatilishi.

59. Bobur buyuk davlat arbobi va uning olim sifatida jahon tarixidagi tutgan o‘rni. «Boburnoma» asari.
60. Shayboniylar davlatida boshqaruv tizimi, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot. Buxora xoni Abdullaxon II ning mamlakatni birlashtirish va markazlashgan kuchli hokimiyatni tiklash uchun olib borgan urushlari, uning pul islohotlari, yer-suv munosatlari, suvni tejash to‘g‘risidagi qonunlari.
61. Buxoro xonligi - Ashtarxoniylar sulolasi davrida.
62. Mang’itlar davrida Buxoro amirligining ijtimoiy va davlat tuzumi, yer-suv munosabatlari, soliq siyosati, sharq mamlakatlari bilan savdo aloqalari. Madaniy hayot.
63. Xiva xonligining tashkil topishi va undagi ijtimoiy- iqtisodiy, madaniy hayot. Xiva xonligining Rossiya bilan aloqaalari.
64. Qo‘qon xonligining tashkil topishi. Qo‘qon xonligining ijtimoiy siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayoti.
65. O‘rta Osiyo xonliklarining ilg‘or Yevropa mamlakatlaridan ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va texnika jihatidan orqada qolishi, uning sabablari. O‘rta Osiyo xonliklaridagi siyosiy parokandalik, o‘zaro nizo va besamar urushlar.
66. O‘rta Osiyo masalasida Angliya bilan Rossiya o‘rtasida raqobat.
67. Chorizmning Markaziy Osiyoni bosib olish uchun harbiy yurishlari. Kaufmanning Buxoroga yurishi Samarqandning zabt etilishi. Kaufmanning Xiva xonligiga bosqinchilik yurishi. Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya imperiyasi protektoratiga aylantirilishi.
68. Rossiya imperiyasi tomonidan Qo‘qon xonligining bosib olinishi va tugatilishi.
69. Imperiyaning o’lkamizdagi mustamlakachilik siyosati. Mustamlaka boshqaruv tizimining urnatilishi. Rossiya imperiyasining Turkistonda iqtisodiy hukmronlikni o’rnatish tadbirlari, temiryo‘llar qurilishi va undan ko‘zlangan maqsad.
70. Rossiyaning Turkistonda mustamlakachilikni kuchaytirishiga qaratilgan madaniy va ma’rifiy siyosati. Turkiston xalqlarining Rossiya imperiyasi mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy ozodlik harakatining boshlanishi, uning bosqichlari.
71. XX asr boshlarida Turkistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti. Turkistonda jadidlar harakatining yuzaga kelishi, uning bosqichlari, atoqli rahbarlari, M. Behbudiy, Cho‘lpon, Usmon Nosir, Fitrat va ularning g‘oyalari, jadid maktablarining ochilishi, rus – tuzem maktablari, xayriya jamg‘armalari, teatrlar.
72. Birinchi jahon urushining ulka hayotiga salbiy ta’siri. 1916 yilgi xalq qo‘zg‘oloni va uning xususiyati.
73. Rossiyada 1917 yil fevral burjua - demokratik inqilobi, uning o‘lkamizga ta’siri.

74.«Shuroy Islomiya», «Shuroy Ulamo» tashkilotlarining tuzilishi va ularning faoliyati.
75.Turkistonda Ishchi va Askar deputatlari soveti va musulmon mehnatkashlari sho'rosining tuzilishi. Turkistonda sovetlar hokimiyatining urnatilishi.
76.O'lka musulmonlarining favqulodda IV qurultoyi. Turkiston muxtoriyatining tashkil etilishi.
77.Farg'ona vodiysida qarshilik kursatish harakatining boshlanishi, uning mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, bosqichlari.
78.Turkiston ASSRning tuzilishi. «Harbiy kommunizm» siyosati.
79.1917-1920 yillarda Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy vaziyat. Xiva xonligining ag'darilishi. Xorazm Xalq Sovet respublikasining tuzilishi.
80.1917-1920 yillarda Buxoro amirligida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy ahvol. Qizil armiyaning Buxoroga hujumi. «Buxoro Xalq Sovet respublikasi»ning tashkil topishi.
81.Buxoro va Xivada sovetlar istibdodiga qarshi qurolli harakatlar.
82.1917-1924 yillarda Turkistonda madaniy hayot.
83.XX asrning 20- yillarida ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyat.
84.Milliy-xududiy chegaralanishning o'tkazilishi. O'zbekiston SSRning tashkil topishi.
85.Qoraqalpog'iston muxtor jumhuriyatining tashkil topishi.
86.O'zbekistonda sanoatlashtirishi siyosati. Paxta mustaqilligiga erishish uchun kurash va uning oqibatlari. Qishloq xo'jaligini jamoalashtirish siyosati va uning og'ir oqibatlari.
87.Quloqlashtirish siyosati va uning mudhish natijalari.
88.XX asrning 50-60 yillarida suv inshootlarining qurilishi va bunda o'zbek xalqining mehnat jasorati.
89.Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda O'zbekistonning iqtisodiy hayoti. Urushdan keyingi yillarda O'zbekiston iqtisodiyotini boshqarish sohasidagi xatolar.
90.XX asrning 50-70 yillarida o'tkazilgan iqtisodiy islohotlar, ularning samarasizligi.
91.XX asrning 70-80 yillarida O'zbekiston iqtisodiyotidagi tangliklar va nuqsonlar.
92.Paxta yakkahokimligining oqibatlari ekologik holatning buzilishi. Orol fojeasi.
93.XX asrning 50-80 yillarda O'zbekistondaijtimoiy hayot. Madaniy inqilob tushunchasi, uning mohiyati.
94.XX asrning 20-30 yillarida O'zbekistonda madaniy hayot. «Hujum» harakati va uning mohiyati.
95.XX asrning 40-80 yillarda Respublikaning madaniy hayoti.
96.Ikkinchi jahon urushidan so'ng Qoraqalpog'istonning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli.

97.SSSRda ma’muriy-buyruqbozlik, totalitar tuzumining qaror topishi.
98.Siyosiy qatag‘on, uning bosqichlari va og‘ir oqibatlari. Mustabid sovet tuzumi tomonidan o‘zbek ziyolilarining quvg‘in etilishi.
99.Stalin vafotidan keyin shaxsga sig‘inish oqibatlarini tugatish sohasida O‘zbekistonda amalga oshirilgan tadbirlar, uning barbod bo‘lishi.
100. Ikkinchi jahon urushining boshlanishi. O‘zbekistonning urush girdobiga tortilishi. O‘zbekiston moddiy va ma’naviy kuchlarining fashizmga qarshi urushga safarbar etilishi. SSSRning G‘arbiy viloyatlaridan sanoat korxonalari, o‘quv va ilm maskanlari, madaniyat muassasalarini, qochoqlarning ko‘chirib keltirilishi.
101. Urush yillarida O‘zbekiston sanoati va qishloq xo‘jaligi. Urush yillarida O‘zbekiston fan va madaniyati. O‘zbekistonlik jangchilarning frontda ko‘rsatgan jasoratlari.
102. Urush yillarida qrim-tatarlar, mesxeti turklari, chechenlar, qorachoylar va boshqa xalqlarning o‘z vatanidan badarg‘a qilinishi.
103. Fashizmni tor-mor etishda O‘zbekistonning munosib o‘rni.
104. O‘zbekistonda Xotira va Qadrlash kuni, uning mohiyati va ahamiyati.
105. XX asrning 80-yillari o‘rtalarida SSSRning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma’naviy hayotida inqirozli vaziyatning yanada keskinlashuvi,mamlakat iqtisodiyotining ekstensiv rivojlanishi.
106. «Qayta qurish» konsepsiyasining cheklanganligi, qiyinchiliklari va ziddiyatlari. «Qayta qurish» yillarida O‘zbekistonda ijtimoiysiyosiy hayot. «Qayta qurish» yillarida iqtisodiyotni isloh qilinishining muvaffakiyatsizlikka uchrashi, uning sabablari.
107. O‘zbekistonda Prezidentlik lavozimining ta’sis etilishi.
108. O‘zbekiston Respublikasining «Davlat tili haqida»gi qonunnini qabul qilinishi.
109. 1991 yil avgust voqealari, SSSRning tanazzulga yuz tutishi. O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining e’lon qilinishi va uning tarixiy ahamiyati.
110. Umumxalq saylovida I.A.Karimovning O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti etib saylanishi.
111. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda amalga oshirilgan siyosiy islohotlar.
112. O‘zbekistonda qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati tarmoqlarining shakllanishi.
113. Mustaqillik sharoitida O‘zbekiston Parlamenti. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining qonunchilik palatasi va uning vazifalari.
114. O‘zbekistonda mahalliy davlat hokimiyati organlarining shakllanishi.
115. Ikki palatali parlament tuzish to‘g‘risidagi O‘zbekiston referendumi.
116. O‘zbekistonda sud hokimiyati islohotlari.

117. O‘zbekistonda Vazirlar mahkamasining ijro etuvchi hokimiyatning muhim bo‘g‘ini sifatidagi o‘rni.
118. O‘zbekistonda fuqarolik jamiyati asoslarining yaratilishi.
119. O‘zbekistonda o‘zini-o‘zi boshqaruv organlarining tashkil etilishi.
120. O‘zbekistonda demokratik jamiyatga xos saylov tizimining barpo etilishi.
121. O‘zbekistonda ko‘ppartiyaviylikning qaror topishi.
122. Mustaqillik davrida O‘zbekistonda ommaviy axborot vositalari.
123. O‘zbekiston Respublikasining bozor munosabatlarini shakllantirish yo‘li «o‘zbek modeli». O‘zbekistonda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlarning strategiyasi, ustuvor yunalishlari, bosqichlari.
124. O‘zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirish mexanizmining yaratilishi, O‘zbekistonda ko‘p ukladli iqtisodiyotning barpo etilishi.
125. O‘zbekistonda bozor infratuzilmasining shakllanishi. O‘zbekistonda qo‘shma korxonalarning tashkil topishi va ularning faoliyati.
126. Mustaqillik davrida O‘zbekistonda konchilikni rivojlanishi.
127. O‘zbekistonning zamonaviy avtomobil ishlab chiqaruvchi mamlakatlar qatoriga qo‘shilishi.
128. O‘zbekiston iqtisodiyotida qishloq xo‘jaligining o‘rni va imkoniyatlari.
129. O‘zbekistonda milliy valyuta - so‘mning muomalaga kiritilishi.
130. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda iqtisodiy barqarorlikning ta’minlanishi va taraqqiyot ko‘rsatgichlarining ahamiyati.
131. Bozor iqtisodiyotiga o‘tish davrida O‘zbekistonning kuchli ijtimoiy siyosati.
132. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ma’naviy hayot. O‘zbekistonda diniy qadriyatlar va islom ma’naviyatining tiklanishi.
133. Toshkent shahri «Islom madaniyati poytaxti».
134. Jahon sivilizatsiyasi tarixida Samarqandning tutgan o‘rni.
135. O‘zbekiston Respublikasida davlat va dinning o‘zaro munosabati, uning asosiy tamoyillari.
136. O‘zbekistonning milliy istiqlol g‘oyasi, uning aholi ongiga singdirish zarurati.
137. O‘zbekiston Respublikasida «Ta’lim to‘g‘risida»gi qonunlarning qabul qilinishi. O‘zbekiston Respublikasida fanning rivojlanishi, intellektual salohiyatning o‘sishi.
138. O‘zbekiston Respublikasida aholi sog‘ligini saqlash tizimi.
139. O‘zbekistonning geosiyosiy imkoniyatlari.
140. O‘zbekistonda tinchliksevar mustaqil tashqi siyosat asoslarining ishlab chiqilishi, uning tamoyillari. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatiga qo‘shilishi.
141. O‘zbekistonning MDH bilan ko‘p tomonlama va ikki tomonlama aloqalari.
142. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatidagi o’rni va xorijiy mamlakatlar bilan hamkorligi.

143. O‘zbekistonning Shanxay hamkorlik tashkilotida tutgan o‘rni. Xalqaro terrorizmga qarshi kurashda O‘zbekistonning tutgan o‘rni.
144. O’zbekistonning Afg’onistondagi vaziyatni yaxshilash bobidagi tashabbuslari va ularning ahamiyati.
145. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojatnomasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev tomonidan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni yanada jadallashtirilishi.
146. 2017-2021 yillarga mo‘ljallangan O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish “Harakatlar strategiyasi”.
147. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning BMT ning 72-sessiyasidagi ma’ruzasi.
148. “2021 yil – Yoshlarni qo’llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili”.
149. Yangilanayotgan O’zbekiston: milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari. Keyingi yillarda mamlakatimiz ijtimoiyiqtisodiy hayotida sodir bo‘layotgan muhim islohotlar va o‘zgarishlar.
150. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning “2022-2026 yillarga mo’ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g’risidagi” Farmoni.
151. Shavkat Mirziyoyev 2023-yil 11-sentabrdagi “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi farmoni, uning asosiy g‘oyalari, yo‘nalishlari va maqsadlari

FOYDALANILADIGAN ASOSIY ADABIYOTLAR RO‘YXATI
I.PREZIDENT ASARLARI

1. Каримов И.А. Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли. – Тошкент: Ўзбекистон, 1992.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари.– Тошкент: Ўзбекистон, 1997.
3. Каримов И.А. Ўзбекистон буюк келажак сари. – Тошкент: Ўзбекистон, 1998
4. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ.- Тошкент: Шарқ, 1998.
5. Каримов И.А.Юксак маънавият - енгилмас куч.– Тошкент: 2008.
6. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. Тошкент, 2009.
7. Мирзиеев Ш. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик -ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак.– Тошкент: Ўзбекистон, 2017.
8. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан бирга қурамиз. - Тошкент: Ўзбекистон. 2017.
9. Мирзиёев Ш. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон

Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси. 2016 йил 7-декабрь. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017.
10. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. – Тошкент: Маънавият, 2017.
11. Мирзиёев Ш. Буюк келажагимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017.
12. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. Т. 1. - Тошкент: Ўзбекистон.. 2017.
13. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга мурожаатномаси. 2018 йил декабрь. Электрон ресурс: http://president.uz.
14. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга мурожаатномаси. 2020 йил декабрь. Электрон ресурс: http://president.uz. 18. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Конституция қабул қилинганлигининг 28 йиллигига бағишланган маърузаси. Электрон ресурс: http://president.uz.
15. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон – демократик ўзгаришлар, кенг имкониятлар ва амалий ишлар мамлакатига айланмоқда. - Тошкент: Ўзбекистон. 2021.
16. “2022 − 2026-yillarga moʻljallangan yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”gi Farmoni.
17. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni.
18. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son “Oʻzbekiston − 2030” strategiyasi toʻgʻrisida Farmoni.

Asosiy adabiyotlar

1. Азамат Зиё. Ўзбек давлатчилиги тарихи. – Тошкент: Шарқ, 2001.
2. Муртозаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2005. (лотин алифбосида)
3. Муртозаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. – Тошкент: Академия, 2010
4. Эшов Б.Ж. Ўзбекистонда давлат ва маҳаллий бошварув тарихи. Дарслик. –Тошкент: Янги аср авлоди, 2012
5. Эшов Б., Одилов А. Ўзбекистон тарихи. I жилд. Энг қадимги даврдан XIX аср ўрталаригача. Дарслик. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2014.
6. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. II жилд. Муаллифлар жамоаси. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2015.
7. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Биринчи китоб: Туркистон Чор Россияси мустамлакачилиги даврида. – Тошкент: Шарқ, 2000.
8. Ўзбекистоннинг янги тарихи. 2-китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида. – Тошкент: Шарқ, 2000.
9. Ўзбекистоннинг янги тарихи. 3-китоб. Мустақил Ўзбекистон тарихи.– Тошкент: Шарқ, 2000.
10. Шамсутдинов Р.Ватан тарихи. 3 томлик. – Тошкенгт: 2010.

11.Шамсутддинов Р., Мўминов Х. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. – Тошкент: Шарқ, 2013.
12.Мустақил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А.Сабиров. - Тошкент: Академия, 2013.
13.Новейшая история Узбекистана. Руководителъ проекта и редактор: М.А.Рахимов. - Тошкент: Адабиёт учқунлари, 2018.
14.Муртазаева Р.Ҳ. Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар ва толерантлик. Дарслик. - Тошкент: Мумтоз сўз, 2019

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ўзбекистон давлатчилиги тарихи очерклари. – Тошкент: 2001.
2. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунчалар ва атамалар. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2002.
3. Ўзбекистон мустақиллик йилларида. – Тошкент:Ўзбекистон, 1996.
4. Мустақиллик: Изоҳли илмий-оммабоп луғат// М.Абдуллаев ва бошқалар: тўлдирилган учинчи нашр. – Тошкент:Шарқ, 2006.
5. Усмонов Қ. Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интегратsiялашуви. – Тошкент: Молия, 2003.
6. Абу Бакр ибн Жафар Наршахий. Бухоро тарихи / Форс-тожик тилидан А.Расулов таржимаси. – Тошкент: Камалак, 1995.
7. Авесто. Яшт китоби/ Ўзбек тилига М.Исоҳоқов илмий изоҳли таржималари. – Тошкент: Шарқ, 2001.
8. Агзамхўжаев С. Туркистон мухторияти: миллий демократик давлатчилик қурилиш тажрибаси.– Тошкент: Маънавият, 2000.
9. Азизхўжаев А. Давлатчилик ва маданият. – Тошкент: Шарқ, 1997. 10. Ахмедов Б Тарихдан сабоқлар. – Тошкент: Ўзбекистон, 1994.

NAMANGAN DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTINING TAYANCH DOKTORANTURA IXTISOSLIKLARIGA KIRISH SINOVLARI UCHUN MAXSUS FANLARDAN DA'VOGARLARNING BILIMLARINI BAHOLASH MEZONI

Sinov topshirish shakl	Yozma
Ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Savollar soni	5
Har bir savol uchun belgilangan ball	20
Maksimal ball	100